

Члан 60.

У случајевима деобе збирке или спајања више збирки приступа се ванредном попису музејских предмета и усаглашава се стварно стање са стањем утврђеним редовним пописом на основу којег су унети у регистре музеја у саставу према прописима којима се уређује материјално пословање у Министарству одбране и Војсци Србије.

Поред редовног пописа, ванредни попис збирке врши се када начелник матичног музеја односно старешине осталих музеја у саставу утврде да за то постоји потреба, као и у случајевима издвајања предмета из састава једне збирке ради образовања нове збирке или када се две збирке или више збирки спаја ради образовања јединствене збирке.

Књиге регистара и инвентарне књиге које се свode на нулто стање услед деобе збирке или спајања збирки издвајају се, печате и трајно чувају у документацији војних музеја у складу са законима и подзаконским прописима којима се уређује ова област.

V. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 61.

Матични музеј и остали музеји у саставу су у обавези да даном ступања на снагу овог правилника ускладе своју организацију и рад са одредбама овог правилника.

Члан 62.

Војни музеји су у обавези да ускладе свој рад и пословање са одредбама овог правилника у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог правилника.

Члан 63.

Поступци покренути за утврђивање предмета посебне вредности или културних добара од општег или посебног значаја за које надлежни орган није донео решење завршиће се по одредбама овог правилника.

Члан 64.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном војном листу“.

Број 465-41/15

У Београду, 19. августа 2016. године

Министар одбране
Зоран Ђорђевић, с. р.

192.

На основу члана 14. став 2. тачка 21) Закона о одбрани („Службени гласник РС“, бр. 116/07, 88/09, 88/09 – др. закон, 104/09 – др. закон и 10/15), а у вези са чланом 50. став 1, чланом 51. став 1. и чланом 53. Закона о библиотечко-информационој делатности („Службени гласник РС“, број 52/11) и члана 4. Закона о старој и реткој библиотечној грађи („Службени гласник РС“, број 52/11), министар одбране доноси

П РА В И Л Н И К
О БИБЛИОТЕЧКО-ИНФОРМАЦИОНОЈ
ДЕЛАТНОСТИ У МИНИСТАРСТВУ ОДБРАНЕ
И ВОЈСЦИ СРБИЈЕ

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим правилником уређују се задаци, организација, начин и посебни услови вршења библиотечко-информационе делатности коју за потребе Министарства одбране и Војске Србије врше војне библиотеке образоване у њиховом саставу за потребе корисника који раде на пословима одбране и безбедности и за подршку и унапређење војног образовања и научноистраживачког рада од значаја за одбрану.

Члан 2.

Поједини појмови који се користе у овом правилнику имају следеће значење:

1) **војна библиотека** јесте организацијски део команде, јединице и установе Војске Србије, организационе јединице Министарства одбране и Генералштаба Војске Србије и војне јединице и војне установе која је организационо и функционално везана за Министарство одбране и органа управе у саставу Министарства одбране (у даљем тексту: организациони делови Министарства одбране и Војске Србије) који врши библиотечко-информациону делатност;

2) **библиотечко-информациони систем Министарства одбране и Војске Србије** јесте скуп функционално повезаних библиотека које примењују јединствене стандарде;

3) **библиотечко-информациону грађу и изворе** представљају информациони извори у којима су на различитим материјалима и медијима забележене информације духовног, интелектуалног, књижевног, уметничког, научног, стручног или било којег другог садржаја намењеног за размену идеја и унапређење знања и чине: књиге, рукописи, брошуре, сепарати, серијске публикације, музичка дела, картографска грађа, каталози, календари, умножени уметнички и сценски програми, фотографије, албуми, разгледнице и цртежи, просторни и други планови, гравире, плакати и друга ликовна и графичка грађа, леци, огласи и саопштења, звучни и

видео записи у било којем облику (изузев на филмској траци), електронске публикације дистрибуиране на физичким носачима и електронске публикације на Интернету, садржај Интернет домена Републике Србије, комбиноване и мултимедијалне публикације, рачунарски програми у јавној употреби и друге публикације;

4) **депозитна библиотека** је Централна војна библиотека;

5) **публикација** је свако израђено, издато или приређено дело на одређеном медију и физички или електронски дистрибуирано за коришћење у Министарству одбране и Војсци Србије;

6) **обавезни примерак** је прописан број примерака публикације које на основу овог правилника издавач у Министарству одбране и Војсци Србије доставља депозитној библиотеци;

7) **Информациони систем Библиотека** јесте јединствен софтвер за библиотечко пословање;

8) **инвентарисање** је евидентирање материјалног стања библиотечко-информационе грађе и извора којом се остварује њихова правна заштита;

9) **ревизија** је утврђивање стварног бројчаног и физичког стања инвентарисане библиотечко-информационе грађе и извора у библиотеци, правна заштита и актуелност библиотечких фондова.

II. ЗАДАЦИ ВОЈНИХ БИБЛИОТЕКА

Члан 3.

Задачи војних библиотека када је у питању вршење библиотечко-информационе делатности из делокруга Министарства одбране, произилазе из природе послова одбране и безбедности и посебности вршења војне службе.

Библиотечко-информациона делатност из става 1. овог члана обухвата: прикупљање, обраду, заштиту, чување, представљање и давање на коришћење библиотечко-информационе грађе и извора, као и публикавање, стварање, размену, позајмицу и дистрибуцију информација које поседују војне библиотеке, а ради ширења војног и општих знања и војног образовања и њихове промоције.

Војне библиотеке које у својим фондовима имају стару и ретку библиотечку грађу врше и делатност правне и техничке заштите те грађе у складу са посебним законом и овим правилником.

Члан 4.

Војне библиотеке врше услуге ради задовољавања библиотечко-информационих, информационо-документационих и рефералних потреба професионалних припадника Војске Србије и лица запослених у Министарству одбране у складу са прописима којима се уређује материјално пословање у Министарству одбране и Војсци Србије.

Војне библиотеке пружају услуге професионалним припадницима Војске Србије, ученицима, кадетима, полазницима, студентима, цивилним лицима на служби у Министарству одбране и Војсци Србије, пензионисаним војним лицима и лицима у резервном саставу.

Услуге из става 2. овог члана пружају се без накнаде.

Услуге војних библиотека могу користити и појединци и организације ван Министарства одбране и Војске Србије који се баве проблематиком из области војних наука или научноистраживачким радом који доприноси угледу и афирмацији Војске Србије и Републике Србије, чланови породица професионалних војних лица и цивилних лица на служби у Војсци Србије и запослених у Министарству одбране.

Услуге из става 4. овог члана пружају се уз накнаду, на основу одлуке надлежног старешине.

Начин рада библиотека са корисницима уређује се у складу са законом, Упутством о начину рада библиотека са корисницима („Службени гласник РС“, број 96/12) и овим правилником.

Члан 5.

Војна библиотека у вршењу своје делатности извршава следеће задатке:

1) учествује у припремању планова, програма и пројеката од значаја за рад војне библиотеке и корисника организационе јединице у чијем је саставу;

2) прима према разреду, стручно обрађује, чува и дистрибуира јединицама и установама дела војностручне литературе и војних издања чији је издавач или наручилац Министарство одбране;

3) врши набавку, стручну обраду и чување отворене библиотечко-информационе грађе и подстиче њено коришћење спровођењем информационе делатности;

4) прати и проучава искуства и развој библиотечко-информационе делатности у земљи и свету, савремену праксу рада са корисницима, могућности осавремењивања стручног рада, метода рада и техничке опремљености и предлаже мере за њихово унапређивање;

5) предлаже мере за стручно оспособљавање и усавршавање запослених из свог састава и обезбеђује услове за припремање и полагање прописаног стручног испита;

6) води материјалне и друге евиденције о библиотечком фонду, његовом коришћењу и корисницима;

7) обезбеђује популаризацију књиге, а посебно војних издања у сарадњи са организационим јединицама Министарства одбране и Војске Србије у чијем су делокругу послови информисања јавности о раду Министарства одбране и активностима Војске Србије и преко званичног сајта Министарства одбране, као и на друге начине.

Задаци Централне војне библиотеке**Члан 6.**

Задаци Централне војне библиотеке су:

1) израда и увођење јединствених стандарда обраде библиотечко-информационе грађе и извора које примењују војне библиотеке усаглашених са националним и међународним стандардима;

2) изградња јединственог библиотечко-информационог система Министарства одбране и Војске Србије;

3) примена савремених технологија рада у војним библиотекама, информационо-комуникационе технологије и програмске платформе и стручног оспособљавања и усавршавања лица која обављају стручне послове у војним библиотекама;

4) израда каталошког записа у публикацији (CIP-каталогизација у публикацији) за војну литературу са степеном тајности;

5) пријем, обрада, заштита и чување обавезног примерка сваке публикације објављене у Министарству одбране и Војсци Србије у штампаној, електронској или другој форми;

6) пријем, обрада, заштита и чување резерве војне литературе;

7) израда текуће библиографије публикација издатих у Министарству одбране и Војсци Србије, билтена приновљених публикација и других публикација информативног карактера;

8) дигитализација библиотечко-информационе грађе;

9) одржавање и развијање сарадње са библиотекама, универзитетима и другим институцијама у земљи и иностранству путем размене и позајмице публикација, пружања научних информација и других видова сарадње;

10) вођење регистра војних библиотека;

11) вођење регистра старе и ретке библиотечке грађе која се налази у војним библиотекама;

12) доношење решења која се односе на споразуме о начину и условима укључивања библиотечко-информационог система у Министарству одбране и Војсци Србије у библиотечко-информациони систем у земљи и иностранству, у складу са законом и закљученим међународним уговорима у области одбране и војне сарадње;

13) неговање традиција и историје војног библиотекарства.

Задаци школске војне библиотеке**Члан 7.**

Поред задатака из члана 5. овог правилника, задаци библиотеке која се организује као обавезна организациона јединица војне школе организационо и функционално везане за рад Министарства одбране су:

1) сарадња са наставницима;

2) развијање и неговање читалачких способности ученика;

3) пружање помоћи при учењу;

4) обезбеђивање књига и извора који свим учесницима образовног процеса омогућавају да развију критичко мишљење и да делотворно користе информације у свим облицима и на свим медијима.

Задаци високошколске и универзитетске војне библиотеке**Члан 8.**

Високошколске војне библиотеке пружају подршку и унапређују образовни, истраживачки и научни рад кадетима, полазницима, студентима, наставницима, професорима и истраживачима.

Универзитетска војна библиотека је централна високошколска војна библиотека.

Члан 9.

Посебни задаци високошколске и универзитетске војне библиотеке су:

1) прикупљање, обрада, чување и давање на коришћење библиотечко-информационе грађе и извора из области војног школства, војне науке и научноистраживачке делатности у областима од значаја за одбрану;

2) стварање, размена, позајмица и дистрибуција информација са војним библиотекама и другим војним установама, командама јединица, установама културе и образовним установама у земљи и иностранству.

Члан 10.

Универзитетска војна библиотека обавља следеће задатке:

1) координира библиотечко-информациону делатност на Универзитету одбране у Београду (у даљем тексту: Универзитет одбране);

2) координира набавку библиотечко-информационе грађе и извора у оквиру Универзитета одбране;

3) координира израду библиографија и електронских база података о наставницима, професорима, научним радницима и сарадницима на Универзитету одбране;

4) прикупља, обрађује, чува и даје на коришћење обавезни примерак библиотечко-информационе грађе и извора војне литературе који настају и објављују се за потребе Универзитета одбране (укључујући докторске дисертације и друге завршне радове);

5) усклађује, припрема, организује и спроводи програм обуке корисника – кадета, полазника, студената и истраживача у области система комуникације у науци, коришћења информационог извора у оквиру библиотечко-информационог система Министарства одбране и Војске Србије, ауторских права и вредновања научног рада;

6) успоставља и одржава дигиталне репозиторијуме (дигитализоване докторске дисертације, магистарске радове, радове наставника и сарадника);

7) пружа стручну помоћ запосленима у војним библиотекама у оквиру Универзитета одбране и учествује у њиховом сталном стручном усавршавању.

Задаци специјалне војне библиотеке у војним научним организацијама и научноистраживачким јединицама Министарства одбране и Војске Србије

Члан 11.

Поред задатака из члана 5. овог правилника, задаци војне библиотеке у војним научним организацијама и научноистраживачким јединицама организационо и функционално везаних за рад Министарства одбране и Војске Србије су:

1) учешће у остваривању одобрених или акредитованих научних планова, програма и пројеката које извршавају војне научне организације и научноистраживачке јединице у складу са законом, актом оснивача, статутом и дозволом издатом од надлежног органа;

2) омогућавање приступа научним информацијама, научним знањима и идејама садржаним у библиотечко-информационој грађи којом располажу и изворима од значаја за ефикасан научни и научноистраживачки рад у областима од значаја за одбрану и научни и истраживачки рад научних радника и сарадника, кадета, истраживача, наставника, професора и истраживача.

Сарадња

Члан 12.

У извршавању својих задатака војне библиотеке у обавези су да остварују непосредну међусобну сарадњу и сарадњу са организационим јединицама у чијем су саставу организоване, војним издавачким установама, „Службеним војним листом“, војним музејима, војним филмским центром, Војним архивом, у пословима из заједничког делокруга или од заједничког интереса, као и са библиотекама и информационо-документационим установама у грађанству, друштвима библиотечких радника и установама културе.

Међусобна сарадња остварује се редовном разменом искуства у погледу набавке библиотечко-информационе грађе и извора, применом јединствених стандарда обраде, разменом информација о фондовима ради упућивања корисника на расположиву литературу, међусобним разменама и позајмицама библиотечко-информационе грађе, организовањем заједничких изложби, књижевних вечери и другим облицима популаризације књиге, организовањем семинара, заједничких састанака и на други начин када је то од интереса за више библиотека у мрежи војних библиотека, по одобрењу надлежних старешина.

III. ОРГАНИЗАЦИЈА ВОЈНИХ БИБЛИОТЕКА

Библиотечко-информациони систем Министарства одбране и Војске Србије

Члан 13.

Војне библиотеке организоване су у јединствен библиотечко-информациони систем Министарства одбране и Војске Србије који је скуп организационо и функционално повезаних библиотека у стручном смислу односно посебних организационих јединица које примењују јединствене стандарде и омогућују проток војних и других публикација и информација.

Библиотечко-информациони систем Министарства одбране и Војске Србије део је библиотечко-информационог система Републике Србије.

Библиотечко-информациони систем из става 1. овог члана чине:

- 1) Централна војна библиотека;
- 2) универзитетска библиотека, војне школске библиотеке и високошколске библиотеке;
- 3) специјалне војне библиотеке (библиотеке научних организација и научноистраживачких института и установа, музеја, архива, медицинске библиотеке);
- 4) одељци војних библиотека које образују војне библиотеке ван свог седишта.

Измена постојеће мреже војних библиотека може се вршити на основу развојних потреба система одбране и одређених корисника, на образложени предлог организационе јединице у чијем се саставу организује нова војна библиотека, мишљења Централне војне библиотеке о испуњености просторних, техничких и кадровских услова и одлуке министра одбране.

Члан 14.

Основу библиотечко-информационог система Министарства одбране и Војске Србије чини систем узајамне каталогизације у којем војне библиотеке кооперативно обављају функције прикупљања и обраде библиотечко-информационе грађе и извора тамо где се они први пут појаве и уносе у Централни електронски каталог који води Централна војна библиотека.

Учешће у систему узајамне каталогизације подразумева одговарајућу телекомуникациону и рачунарску опрему посебне намене, стручну оспособљеност и лиценце за рад у систему за рачунарско и информатичко повезивање библиотека у мрежу војних библиотека организационо и функционално везаних за рад Министарства одбране и Војске Србије.

Централни електронски каталог из става 1. овог члана постаје без накнаде доступан свим корисницима у Министарству одбране и Војсци Србије, а може се укључити и у друге системе на основу споразума о сарадњи са јавним библиотекама и одобрења министра одбране.

**Типови библиотека у Министарству одбране
и Војсци Србије****Члан 15.**

Према садржају библиотечко-информационе грађе и извора, профили корисника и задацима које обављају војне библиотеке разврставају се на следеће типове: матична војна библиотека, школска војна библиотека, високошколска војна библиотека, универзитетска библиотека и специјална војна библиотека.

Оснивање војних библиотека**Члан 16.**

Војну библиотеку као своју посебну организациону јединицу са статусом или без статуса правног лица може да организује, у складу са законом и овим правилником, организациона јединица Министарства одбране, орган управе у саставу Министарства одбране и јединица или установа Војске Србије и јединица и установа Министарства одбране, по начелима прописаним за формацију организационе јединице или јединице и установе у чијем се саставу организује војна библиотека.

Војна школа и војна научна организација у обавези је да у свом саставу организује школску (високошколску, универзитетску) библиотеку односно библиотеку научних организација и научноистраживачке јединице и да обезбеди све потребне услове за њен рад у складу са законом, актом о њеном оснивању и својим статутом.

Специјалну војну библиотеку као посебну организациону јединицу може да организује јединица или установа Министарства одбране и Војске Србије, ако је образована за вршење стручних послова који се односе на неку специфичну област знања и рада из прописаног делокруга Министарства одбране.

Услови за обављање делатности**Члан 17.**

Војна библиотека може да врши библиотечко-информациону делатност ако поседује одређени број јединица библиотечко-информационе грађе и извора намењених за одређене кориснике, ако испуњава услове за рад у погледу простора, телекомуникационе и рачунарске опреме и библиотечко-информационих стручњака и ако испуњава услове за рад утврђене у складу са усвојеним националним стандардима (Правилник о ближим условима за обављање библиотечко-информационе делатности јавних библиотека „Службени гласник РС“, број 13/13) и међународним стандардима, као и посебним условима прописаним за рад запослених у Министарству одбране и лица на служби у Војсци Србије и одредбама овог правилника.

Испуњеност услова из става 1. овог члана који се односе на стандарде простора, опреме, броја јединица библиотечко-информационе грађе и извора намењених за коришћење и потребног броја стручњака за обављање библиотечко-информационе делатности за рад војне библиотеке утврђује се на основу прибављеног стручног мишљења Централне војне библиотеке.

Матичне функције**Члан 18.**

Матична функција установљава се ради трајног и систематског рада на развоју библиотечко-информационе делатности из делокруга Министарства одбране и Војске Србије.

Матична функција, у смислу овог правилника, обухвата:

1) учешће у изградњи јединственог библиотечко-информационог система Министарства одбране и Војске Србије;

2) учешће у развоју библиотечко-информационе делатности у области одбране, безбедности, војног школства и научноистраживачке делатности од значаја за одбрану;

3) пружање стручне помоћи војним библиотекама;

4) надзор над стручним радом војних библиотека;

5) давање стручног мишљења о испуњености стандарда за почетак рада нових војних библиотека;

6) старање о сталном стручном усавршавању библиотечко-информационих стручњака у војним библиотекама;

7) праћење и проучавање стања војних библиотека и предлагање мера за унапређење рада и развоја војних библиотека;

8) учешће у предлагању приоритетних програма и пројеката које извршавају војне библиотеке и издада извештаја о њиховом извршавању.

Матична функција за мрежу војних библиотека померава се Централној војној библиотеци.

Организација и састав Централне војне библиотеке**Члан 19.**

Организација и састав Централне војне библиотеке одређује се посебном формацијом.

Централна војна библиотека је потчињена организационој јединици Министарства одбране у чијем делокругу су послови који се односе на културу, комуникације и информисање.

Централна војна библиотека је матична библиотека за све војне библиотеке која координира рад војних библиотека у мрежи војних библиотека, пружа стручну помоћ војним библиотекама ради унапређења њи-

ховог рада и развоја и доприноси стварању јединственог библиотечко-информационог система Министарства одбране и Војске Србије.

Члан 20.

Централном војном библиотеком руководи начелник или директор. Начелник или директор поставља се и разрешава актом министра одбране, на предлог старешине у чијем саставу је организована.

За начелника или директора Централне војне библиотеке поставља се лице које има високо образовање и најмање три године радног искуства у области културе и које испуњава друге услове утврђене прописом којим се уређује унутрашња организација и рад организационе целине у чијем је саставу.

У војним библиотекама које имају више од десет запослених лица може се образовати стручни савет.

Стручни савет именује начелник или директор и сањаје се начелно тромесечно или по потреби. Стручни савет предлаже мере и даје препоруке за унапређење рада војне библиотеке и примену савремених решења у библиотечком пословању.

Члан 21.

Ради подршке у координацији и усклађивању развоја библиотечко-информационе делатности у Министарству одбране и Војсци Србије и задовољавању информационих потреба њихових корисника, Министарство одбране обезбеђује средства за:

- 1) набавку домаће и иностране библиотечко-информационе грађе и извора за целокупну мрежу војних установа из свог делокруга;
- 2) развој мреже војних библиотека, образовање и развој одељака војних библиотека и фондова и посебних збирки из њиховог делокруга;
- 3) материјално-техничке и људске ресурсе;
- 4) стимулисање међународне сарадње и међубиблиотечке позајмице библиотечко-информационе грађе и извора;
- 5) дигитализацију библиотечко-информационе грађе и извора, омогућавање приступа културном и научном наслеђу од значаја за развој војне науке и војних издања, као и неговања традиција Војске Србије.

Организација и састав осталих војних библиотека

Члан 22.

Специјална војна библиотека Министарства одбране организује се као посебна унутрашња организациона јединица у саставу организационих јединица Министарства одбране или органа управе образованих у саставу Министарства одбране, ако испуњава прописане организационе, техничке и кадровске стандарде за рад би-

блиотека у саставу државних органа и посебне услове прописане овим правилником, на предлог организационе јединице или органа управе у саставу Министарства одбране у чијем се саставу организује.

Специјална војна библиотека Војске Србије организује се као посебна унутрашња организациона јединица Војске Србије и војне јединице или војне установе Министарства одбране, за територију гарнизона или гарнизонског места, зависно од величине гарнизона, броја корисника и ранга највише команде у чијем саставу се организује, ако испуњава прописане организационе, техничке и кадровске стандарде за рад библиотеке у саставу државних органа и посебне услове прописане овим правилником.

Школска, универзитетска и библиотека војних школа и војних научних организација чији је оснивач Влада или Министарство одбране, у складу са законом којим се уређује војно школство и научноистраживачка делатност од значаја за одбрану, обавезно се организује као посебна организациона јединица по принципу посебне формације у саставу средње војне школе, високошколске војне установе, Универзитета одбране односно библиотека војне научне организације или научноистраживачке јединице које су у обавези да обезбеде потребне услове за њен рад, у складу са законом и стандардима прописаним за рад школских библиотека, актом о њеном оснивању и својим статутом.

Војне библиотеке из ст. 1, 2. и 3. овог члана организују се актом о организацији и формацији организационе јединице у чијем се саставу налази или за чије се потребе организује војна библиотека, на основу образложеног предлога надлежног старешине и претходно прибављеног стручног мишљења о испуњености стандарда за одређени тип библиотеке који даје Централна војна библиотека.

Војне библиотеке се образују, мењају и престају са радом одлуком министра одбране, на предлог надлежног старешине, а на основу стручног мишљења Централне војне библиотеке.

Одељци војних библиотека

Члан 23.

Централна војна библиотека обавезно образује потребан број одељака за обезбеђивање библиотечко-информационом грађом организационих јединица у саставу Министарства одбране и Војске Србије.

Војне библиотеке могу образовати своје одељке за обезбеђивање библиотечко-информационом грађом у појединим касарнама, на војним аеродромима и другим јединицама или установама према потребама, на основу одлуке старешине војне библиотеке.

Специјалне војне библиотеке могу образовати своје одељке за обезбеђивање библиотечко-информационом грађом према потребама, на основу одлуке старешине специјалне војне библиотеке.

Школске војне библиотеке могу образовати своје одељке према потребама при центрима за обуку и јединицама и установама у којима изводе обуку или наставу и друге видове стручног усавршавања, на основу одлуке надлежног старешине школске војне библиотеке.

Наредба за образовање одељака из ст. 1, 2. и 3. овог члана, коју доноси надлежни старешина непосредно претпостављен војној библиотеци у чијем саставу се налази, садржи и:

- 1) податке о томе ко и где обезбеђује смештај библиотечког фонда;
- 2) податке о јединици која ће опслуживати одељак;
- 3) критеријуме за попуњу фонда одељака, податке о јединици која обезбеђује стручног руковођа књижном фондом и његове сараднике;
- 4) време и начин рада одељака са корисницима;
- 5) друга питања од значаја за стручан и законит рад.

Вођење регистра војних библиотека

Члан 24.

Војне библиотеке, у складу са законом, уписују се у регистар библиотека Републике Србије, на основу пријаве за упис матичној библиотеци на чијем се подручју налази седиште војне библиотеке.

Војне библиотеке, у складу са овим правилником, уписују се и у посебан регистар, који за мрежу војних библиотека у Министарству одбране и Војсци Србије води Централна војна библиотека, на начин прописан Правилником о садржини и начину вођења регистра библиотека („Службени гласник РС“, број 63/94).

Члан 25.

У посебан регистар војних библиотека, Централна војна библиотека уписује:

- 1) назив и седиште организационе јединице Министарства одбране, команде, јединице и установе Војске Србије и војне школе или научне организације у чијем је саставу организована војна библиотека као посебна организациона јединица која врши библиотечку делатност;
- 2) назив и седиште војне библиотеке и одељака војне библиотеке;
- 3) име лица одговорног за рад војне библиотеке и одељака војне библиотеке;
- 4) број и квалификациону структуру лица која врше послове библиотечке делатности;
- 5) број књига и других публикација које се налазе у војној библиотеци;
- 6) величину, број и структуру просторија за кориснике и смештај библиотечко-информационе грађе;
- 7) податке о техничкој опремљености.

Централна војна библиотека води и посебан регистар одељака војних библиотека.

Руковођење војном библиотеком

Члан 26.

Јединствени систем командовања и руковођења Војском Србије и јединицама у саставу Министарства одбране прописан законом примењује се и на руковођење војном библиотеком, а остварује се преко организационе јединице Министарства одбране у чијем саставу је војна библиотека.

Члан 27.

Начела унутрашњег уређења и систематизације формацијских места у Војсци Србије примењују се и на унутрашње уређење и систематизацију формацијских места војне библиотеке као посебне унутрашње организационе јединице у чијем је саставу или у чијем се саставу организује.

Организациона јединица у чијем је саставу организована војна библиотека обезбеђује организационе, материјално-техничке и кадровске услове за почетак рада и пословања за библиотеку у свом саставу, одобрава планове рада, програме и пројекте у складу са прописима којима се уређује планирање, програмирање, буџетирање и извршење у Министарству одбране и Војсци Србије.

Унутрашње уређење и систематизација радних и формацијских места и начин рада за сваку војну библиотеку уређује се посебним упутством које се доноси за сваку војну библиотеку у складу са прописом којим се прописују начела за унутрашње уређење и систематизацију формацијских места.

Начин рада војне библиотеке са корисницима уређује се у складу са Упутством о начину рада библиотека са корисницима („Службени гласник РС“, број 96/12), ако овим правилником није другачије уређено.

Упутство и извод из одредаба прописа из ст. 4. и 5. овог члана доставља се и организационој јединици у чијем је саставу организована војна библиотека.

Начелник војне библиотеке

Члан 28.

Радам и пословањем војне библиотеке руководи начелник који се бира из редова стручњака запослених у Министарству одбране или лица на служби у Војсци Србије и који испуњава опште услове прописане законом и посебне услове прописане за запослене у Ми-

нистарству одбране и лица на служби у Војсци Србије и ближе прописаним актом о систематизацији радних и формацијских места.

Члан 29.

У војним библиотекама које према акту о систематизацији радних и формацијских места имају више од десет стручних извршилаца стално запослених може се образовати стручни савет библиотеке.

Надзор над стручним радом

Члан 30.

Надзор над стручним радом војних библиотека (у даљем тексту: стручни надзор) врше овлашћена лица Централне војне библиотеке.

Стручни надзор може бити редовни и ванредни.

Редовни стручни надзор врши се једанпут у две године.

Ванредни стручни надзор врши се у случају ванредне потребе (пожар, поплава, земљотрес, пресељење и сл.) или на захтев министра одбране или старешине у чијем је саставу организована војна библиотека, у случају да је дошло до поремећаја у остваривању законом прописаних функција војне библиотеке.

Стручни надзор може се реализовати као потпун и делимичан.

Потпун стручни надзор обухвата: услове за вршење делатности војне библиотеке (простор, библиотечка опрема, техничка опрема и телекомуникациона и рачунарска опрема), ресурсе за рад војне библиотеке (библиотечко-информациони стручњаци и колекције библиотечко-информационе грађе и извора), стручни рад на набавци, обради, смештају и заштити, коришћењу, евиденцији, ревизији и отпису библиотечко-информационе грађе и извора, вођењу статистике, популаризацији књиге и читања, издавању публикација, стручном усавршавању и континуираном образовању лица која обављају стручне послове у војној библиотеци.

Делимичан стручни надзор врши се по потреби и начелно као ванредни.

Стручни надзор у Централног војној библиотеци обухвата и стручни рад на остваривању матичних функција (учешће у свеукупном развоју библиотечко-информационе делатности у Министарству одбране и изградњи јединствене националне мреже библиотека, учешће у изградњи јединственог националног библиотечко-информационог система, вођење регистра војних библиотека, пружање стручне помоћи и инструкторски рад са стручним радницима у војним библиотекама, надзор над стручним радом војних библиотека, праћење стања и проучавање потреба и услова рада у вој-

ним библиотекама и предлагање мера за унапређење рада и развој војних библиотека).

Стручни надзор у Централног војној библиотеци врши Народна библиотека Србије која обавља матичне функције за све библиотеке на територији Републике Србије.

IV. ПОСЕБНИ УСЛОВИ ВРШЕЊА БИБЛИОТЕЧКО-ИНФОРМАЦИОНЕ ДЕЛАТНОСТИ

Стандарди за војне библиотеке

Члан 31.

Војна библиотека врши библиотечко-информациону делатност у складу са националним и међународним стандардима по питању врсте послова и активности, као и услова и ресурса за рад одређених типова библиотека.

Стара и ретка библиотечка грађа

Члан 32.

Библиотечка грађа са својством покретног културног добра – стара и ретка библиотечка грађа може бити заступљена у војним библиотекама, у складу са одредбама закона којим се уређује стара и ретка библиотечка грађа.

Стару и ретку библиотечку грађу чине: старе српске књиге (рукописне и штампане) настале до 1867. године, старе стране књиге (рукописне и штампане књиге објављене до године која се узима као критеријум по прописима државе из које потичу), ретке књиге и посебне збирке.

Ретком библиотечком грађом сматрају се сва војна издања штампана у току ратова (1912–1913, 1914–1918, 1941–1945), издања у малим тиражима, ретки репринти или факсимили старих књига и сва библиотечко-информациона грађа значајна за изучавање војне мисли, ратне прошлости и традиције наших народа.

Посебне збирке су:

1) збирке књижевних и других рукописа и архивалија, мапа и карата, фотографија, гравира, музикалија, плаката, електронских публикација (укључујући и Интернет баштину), библиотечки каталози и посебне библиотеке значајних личности односно библиотеке целине од историјског, уметничког, научног или техничког значаја које су у складу са овим законом утврђене као културно добро;

2) музејски примерак сваке штампане или електронске публикације који Централна војна библиотека добија путем обавезног примерка и трајно чува у складу са законом којим се уређује обавезни примерак публикације.

Делатност заштите старе и ретке библиотечке грађе врше војне библиотеке које у својим фондовима имају стару и ретку библиотечку грађу у складу са законом којим се уређује стара и ретка библиотечка грађа.

Услове и начин коришћења старе и ретке библиотечке грађе, војна библиотека спроводи у складу са одредбама Правилника о ближим условима и начину коришћења старе и ретке библиотечке грађе („Службени гласник РС“, број 22/13).

Предузимање мера техничке заштите старе и ретке библиотечке грађе која се односи на превентивну заштиту, микрофилмовање, дигитализацију, конзервацију и реставрацију, војна библиотека врши у складу са Правилником о мерама техничке заштите старе и ретке библиотечке грађе („Службени гласник РС“, број 22/13), ако овим правилником није другачије уређено.

Регистар категорисане старе и ретке библиотечке грађе

Члан 33.

За категорисану стару и ретку библиотечку грађу, надлежна библиотека на територији Републике Србије, у складу са законом, води Централни регистар категорисане старе и ретке библиотечке грађе.

За категорисану стару и ретку библиотечку грађу у Министарству одбране и Војсци Србије, Централна војна библиотека води Регистар категорисане старе и ретке библиотечке грађе на начин прописан Правилником о садржини и начину вођења регистра категорисане старе и ретке библиотечке грађе („Службени гласник РС“, број 22/13).

Ако се категорисана стара и ретка библиотечка грађа чува ван војне библиотеке, у Регистар категорисане старе и ретке библиотечке грађе уписује се место где се налази, назив и адреса организационе јединице Министарства одбране односно војне установе којој је поверено управљање категорисаном старом и ретком библиотечком грађом и основ држања категорисане старе и ретке библиотечке грађе.

Регистар из става 2. овог члана води се у електронском и штампаном облику.

Смештај библиотечко-информационе грађе и извора

Члан 34.

Простор у војној библиотеци одређује се, начелно, као простор за смештај и чување библиотечко-информационе грађе и извора, простор за читаоницу, за смештај библиотечких каталога, за издавање и враћање библиотечких јединица, референсну збирку, простор за рад обрађивача, простор за одлагање гардеробе читалаца и санитарне просторије.

Смештај библиотечко-информационе грађе врши се у складу са националним стандардом за обављање библиотечко-информационе делатности.

Смештај библиотечко-информационе грађе врши се према врсти и намени.

Поједини делови основног фонда могу бити одвојени: фонд војностручне литературе од општег фонда, а у оквиру војностручне литературе, одвојен је део за библиотечко-информациону грађу са ознаком степена тајности: „ИНТЕРНО“, „ПОВЕРЉИВО“ и „СТРОГО ПОВЕРЉИВО“.

Војностручна литература са ознаком степена тајности „ИНТЕРНО“ може бити смештена са општим фондом.

Према намени библиотечко-информациона грађа може бити одвојена за наставни фонд и за рад на функционалним дужностима.

Члан 35.

Часописи и новине чувају се и смештају одвојено од књига.

Војне библиотеке нису у обавези да чувају штампане примерке ако је извршена дигитализација библиотечке грађе из става 1. овог члана.

Заштита библиотечко-информационе грађе и извора

Члан 36.

Библиотечко-информациона грађа и извори војних библиотека не смеју се оштетити, отуђити, уништити, злоупотребити нити изменити ако законом није другачије одређено.

Војне библиотеке су у обавези да предузимају прописане мере заштите и чувања библиотечко-информационе грађе и извора утврђене општеприхваћеним међународним правилима и прописима којима се уређује заштита библиотечко-информационе грађе и извора.

При коришћењу библиотечко-информационе грађе и извора, војне библиотеке су у обавези да се придржавају закона и потврђених међународних уговора о заштити ауторских и сродних права.

Копирање библиотечко-информационе грађе и извора не сме се вршити у комерцијалне сврхе, већ искључиво у научне и истраживачке сврхе, у складу са прописима којима се уређује заштита ауторских и сродних права и права интелектуалне својине.

Извоз, размена или изношење у иностранство библиотечко-информационе грађе и извора са својством културног добра, осим библиотечко-информационе грађе која садржи тајне податке, може се вршити само у складу са законом којим се уређује заштита културних добара и по одобрењу министра одбране.

Члан 37.

Биолошку контролу просторија у којима се налази библиотечко-информациона грађа свакодневно врше библиотечко особље и радници за одржавање просторија. Сваку уочену промену требало би одмах пријавити надлежној служби. Једанпут годишње врши се дезинфекција, дезинсекција и дератизација просторија у којима се налази библиотечко-информациона грађа.

У случају појаве микроорганизама, инсеката и глодара примењују се мере за њихово сузбијање у сарадњи са одговарајућим специјалним службама.

Чување библиотечко-информационе грађе и извора

Члан 38.

Библиотечко-информациона грађа и извори морају се чувати у за то намењеним просторијама или на адекватним носиоцима информација, у којима су на одговарајући начин заштићени од пожара, влаге, физичких, биолошких, хемијских и других узрочника који би могли довести до њиховог оштећења, уништења, злоупотребе или неовлашћене измене, под условима прописаним Правилником о ближим условима за чување библиотечке грађе („Службени гласник РС“, број 63/94), ако овим правилником није другачије уређено.

Обавезни примерак

Члан 39.

Начин чувања, заштите и коришћења обавезног примерка сваког издатог дела војне литературе (у даљем тексту: обавезни примерак) врши се у складу са овим правилником и прописом којим се уређује израда и коришћење војне литературе.

Обавеза достављања обавезног примерка утврђује се ради прикупљања и очувања целокупне издавачке делатности у Министарству одбране и Војсци Србије, израде библиографије војних издања и других библиографија и прикупљања других података о војној издавачкој продукцији.

Обавезни примерак који трајно чува Централна војна библиотека заштићен је као културно добро.

Обавезу достављања обавезног примерка има сваки војни издавач.

Централној војној библиотеци достављају се три примерка публикација.

Централна војна библиотека обавезне примерке распоређује тако што један примерак чува као трајно културно добро, а два примерка прослеђује у размену, водећи рачуна о приоритету размене.

Обавезни примерак електронских публикација доставља се депозитној библиотеци у формату који одговара међународним стандардима универзалне доступности информација.

Обавезни примерак електронске публикације доставља се без електронске заштите приступа или са одговарајућом шифром за приступ.

Обавезни примерак публикације може се користити само у просторијама депозитне библиотеке.

Депозитна библиотека у обавези је да онемогући копирање и дистрибуцију обавезног примерка електронске публикације.

Обавезни примерак доставља се депозитној библиотеци најкасније 30 дана по завршеном штампању.

Обавезе депозитне библиотеке су:

- 1) да прима, обрађује у систему узајамне каталогизације и чува обавезни примерак;
- 2) да даје на коришћење обавезни примерак у просторијама библиотеке;
- 3) да израђује текућу библиографију војних издања;
- 4) да израђује СІР запис (каталогизација у публикацији пре штампања) за војна издања са ознаком степена тајности.

Резерва војне литературе

Члан 40.

Начин чувања, заштите и коришћења резерве војне литературе врши се у складу са прописом којим се уређује израда и коришћење војне литературе.

Коришћење библиотечко-информационе грађе и извора

Члан 41.

Војне библиотеке су у обавези да корисницима библиотеке пруже одговарајућу и квалитетну библиотечко-информациону грађу и изворе из фондова којима располаже библиотека или преко електронске мреже која се користи у Министарству одбране и Војсци Србије.

Војне библиотеке издају библиотечко-информациону грађу из свог фонда корисницима на коришћење на одређено време у виду позајмице или на стално коришћење за обављање функционалних дужности.

Услови, начин коришћења и издавања библиотечко-информационе грађе и извора у војним библиотекама детаљније се уређују стручним упутством о раду војних библиотека.

Обрада библиотечко-информационе грађе и извора

Члан 42.

Обрада библиотечко-информационе грађе и извора у Министарству одбране и Војсци Србије врши се на јединствен начин у складу са законом и заснива се на примени јединствене каталожско-библиографске обраде и јединственог система класификације и индексирања, у складу са усвојеним националним и међународним стандардима и овим правилником.

Члан 43.

Обрада библиотечко-информационе грађе и извора обухвата: физичку, библиографско-каталошку и садржинску обраду.

Дигитализација библиотечко-информационе грађе и извора

Члан 44.

Војна библиотека има обавезу да континуирано ради на дигитализацији библиотечко-информационе грађе и извора као културног наслеђа Војске Србије.

Централна војна библиотека у обавези је да спроводи и координира послове на дигитализацији библиотечко-информационе грађе и извора у Министарству одбране и Војсци Србије у складу са прописом којим се уређује дигитализација библиотечко-информационе грађе и извора за јавне библиотеке.

Запослени у војној библиотеци

Члан 45.

Послове у војној библиотеци, зависно од њихове врсте и сложености, могу да обављају лица са одговарајућим образовањем и положеним стручним испитом, ако испуњавају и посебне услове прописане за запослене у Министарству одбране и лица на служби у Војсци Србије.

За рад у одељцима војних библиотека, старешина јединице или установе за чије се потребе одељак оснива одређује стручно лице које рукује библиотечким фондом одељка.

Стручне послове у војним библиотекама обављају: књижничари, виши књижничари, библиотекари и дипломирани библиотекари, а под одређеним условима и стручњаци других струка и волонтери.

Поред послова из става 1. овог члана, стручни послови јесу и: послови библиографа, археографа, информатора, документалисте, конзерватора и књиговесца.

Радна и формацијска места, одговарајућа стручна спрема и стручна звања у војним библиотекама одређују се формацијом организационе јединице, војне школе или научне организације у чијем је саставу организована, а број извршилаца зависно од врсте, намене, задатака, функција, броја наслова и примерака у библиотечком фонду и броја стварних и потенцијалних корисника.

Члан 46.

Запослени у војној библиотеци на стручним библиотечким пословима, након положеног стручног испита, у складу са законом, стичу основна стручна звања: књижничар, виши књижничар, библиотекар и дипломирани библиотекар.

Виша стручна звања стечена на стручним библиотечким пословима су: самостални књижничар, самостални виши књижничар, виши библиотекар, библиотекар саветник, виши дипломирани библиотекар и дипломирани библиотекар саветник.

Запослени у војној библиотеци на стручним пословима библиографа, археографа, информатора, документаристе и конзерватора стичу стручна звања и виша стручна звања сходно примени одредаба закона које се односе на стицање стручних звања на стручним библиотечким пословима. Виша стручна звања стичу се у складу са Правилником о ближим условима за стицање виших стручних звања у библиотечко-информационој делатности („Службени гласник РС“, број 22/13).

Члан 47.

Запослени у војним библиотекама који ради на библиотечко-информационој делатности у Министарству одбране и Војсци Србије у обавези је да се стално усавршава за обављање стручних послова у складу са усвојеним годишњим планом школовања и усавршавања запослених у Министарству одбране и лица на служби у Војсци Србије.

Материјално пословање војних библиотека

Члан 48.

Војне библиотеке обављају материјално пословање у складу са прописом којим се уређује материјално пословање у Министарству одбране и Војсци Србије и прописом којим се уређује библиотечко-информациона делатност, као и применом Информационог система Библиотека који обезбеђује чување података.

Члан 49.

Материјално пословање у војним библиотекама обухвата: располагање и управљање библиотечко-информационом грађом и изворима, попуно библиотечко-информационом грађом и изворима, вршење библиотечко-информационих услуга, вођење помоћних књига и евиденција и ревизију библиотечко-информационе грађе.

Финансијско пословање војних библиотека

Члан 50.

Војне библиотеке обављају финансијско пословање у складу са прописом којим се уређује финансијско пословање у Министарству одбране и Војсци Србије и начелима организације финансијске службе.

V. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 56.

Члан 51.

Одредбе овог правилника односе се на уређивање библиотечко-информационе делатности у миру. Организациони делови Министарства одбране који у свом саставу имају библиотеку у обавези су да својим мобилизацијским плановима уреде рад библиотеке у условима мобилизације и рата.

Члан 52.

Након ступања на снагу овог правилника, а ради разраде појединих његових одредаба, Централна војна библиотека донеће стручно упутство.

Члан 53.

Војне библиотеке које у смислу овог правилника врше библиотечко-информациону делатност ускладиће организацију, рад и опште акте са одредбама овог правилника у року од годину дана од дана ступања на снагу овог правилника.

Члан 54.

Војне библиотеке могу престати са радом односно пословањем у случају расформирања организационог дела Министарства одбране и Војске Србије у чијем су саставу, на основу мишљења стручног носиоца библиотечко-информационе делатности.

Наређењем о престанку пословања библиотеке Министарства одбране одређују се:

- 1) организациона јединица Министарства одбране којој се предаје библиотечко-информациона грађа;
- 2) време које је потребно да се преда библиотечко-информациона грађа;
- 3) начин предаје библиотечко-информационе грађе;
- 4) поступак са каталозима и осталим информационом документима;
- 5) поступак са материјалним пословним књигама;
- 6) пружање помоћи војној библиотеци ради предаје библиотечко-информационе грађе;
- 7) начин допремања библиотечко-информационе грађе организационој јединици којој се предаје;
- 8) други задаци који доприносе ефикаснијој предаји библиотечног фонда и ликвидирању пословања библиотеке.

Члан 55.

Даном ступања на снагу овог правилника престаје да се примењује Упутство о библиотекама Војске Југославије (привремено упутство), Генералштаб Војске Србије, Управа за информисање и ППД, број 550-3 од 24. маја 1996. године.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном војном листу“.

Број 69-354

У Београду, 22. августа 2016. године

Министар одбране
Зоран Ђорђевић, с. р.

193.

На основу члана 45. став 5, а у вези са чланом 45. став 1. тачка 3) Закона о одбрани („Службени гласник РС“, бр. 116/07, 88/09, 88/09 – др. закон, 104/09 – др. закон и 10/15), министар одбране доноси

П РА В И Л Н И К
О ИЗМЕНАМА ПРАВИЛНИКА О ОПШТИМ
ЛОГИСТИЧКИМ ПОТРЕБАМА У МИНИСТАРСТВУ
ОДБРАНЕ И ВОЈСЦИ СРБИЈЕ

Члан 1.

У Правилнику о општим логистичким потребама у Министарству одбране и Војсци Србије („Службени војни лист“, бр. 31/11 – пречишћен текст и 36/15), члан 43. тачка 10) алинеја под а), мења се и гласи:

„а) када по одредбама Правила службе Војске Србије или по наређењу надлежног старешине дежурају непрекидно 24 сата припада оброк односно обед уколико обављају дужност најмање 10 часова, а при томе не остварују право на полуоброк;“.

Члан 43. тачка 10) алинеја под в), мења се и гласи:

„в) када по писменом наређењу претпостављеног старешине ранга команданта батаљона или вишег раде у јединици односно установи прековремено најмање два сата припада један од обеда у случају да не остварују право на полуоброк;“.

Члан 2.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном војном листу“.

Број 655-20

У Београду, 24. августа 2016. године

Министар одбране
Зоран Ђорђевић, с. р.